

Historický trolejbus Škoda 9 Tr v Rivne

11.03 2024 18:53, Libor Hinčica, Trolejbusy

Na západě Ukrajiny má DP ve městě Rivne (též Rovně) od loňského roku ve svých sbírkách nový klenot. Do konce se podařila dotáhnout náročná oprava trolejbusu Škoda 9 Tr ev. č. 1 z roku 1974, který před 50 let zahajoval společně s dalšími vozy československé provenience provoz trolejbusů ve městě. „Devítky“ se zde i díky nákupu ojetých vozů v 90. letech udržely v provozu až do listopadu 2022.

Z poměrně početné flotily historických trolejbusů Škoda 9 Tr bychom nalezli ve světě pouze dva dochované vozy ve dvoudveřovém provedení. Jedním je „devítka“ z litevského Kaunasu, která však prošla v minulosti přestavbou na „párty vůz“, takže k veteránskému vzhledu má dnes vskutku daleko, tím druhým je právě rivenský vůz, u nějž naopak převládala snaha zajistit co největší míru autentičnosti.

Trolejbus ev. č. 1 během slavnostního zahájení provozu v roce 1974. (zdroj: Rivneelektroavtotrans)

Dvoudveřové vozy 9 Tr byly vyráběny pro zákazníky ze Sovětského svazu od roku 1961 do roku 1978. Několik vozů v sovětském exportním provedení bychom však nalezli také ve vybraných československých městech. Relativně velká dodávka dvoudveřových trolejbusů pro provozovatele v ČSSR z roku 1962 (tato vozidla se objevila například v Brně, Jihlavě, Ostravě či v Teplicích) byla dána odmítnutím těchto vozů ze strany sovětského zákazníka poté, co se u prvních expedovaných sériových vozů projevily nedostatky v konstrukci vozové skříně, jež vedly k praskáním karoserií (uvedený problém dokonce načas zcela zastavil výrobu v závodě Škoda Ostrov). Již vyrobené trolejbusy tak byly namísto městům v SSSR přerozděleny těm tuzemským.

Do Rivne byly dvoudveřové vozy 9 Tr dodávány v letech 1974 až 1978. Celkem bychom jich zde napočítali 84. Poté byly do roku 1982 dodávány třídveřové vozy (16 kusů), na které navázaly v letech 1996 a 1997 nákupy ojetých trolejbusů z České republiky, kterých bylo 15. Celkem se tedy v ulicích někdejší metropole volyňských Čechů prostřídalo 115 „devítek“. V březnu 2024 fyzicky stále ve vozovně existuje 6 vozů, které však už do provozu nezasahují (s výjimkou vozu BT-2, jenž je vozidlem tzv. technické pomoci) a s jejich dalším vypravením se již nepočítá. Poslední původní dvoudveřové vozy 9 Tr byly ve městě sešrotovány v roce 2013, až na jedinou výjimku – vůz ev. č. 1.

Po velké opravě v Kyjevě dostal trolejbus červeno-krémové zbarvení a byl pojmenován na počest první řidičky (foto: KP Rivneelektroavtotrans)

Tento trolejbus zůstal záměrně udržován v provozu s vidinou uchování coby historického exponátu připomínajícího počátky trolejbusové dopravy ve městě. Až do roku 2017 se dařilo udržovat jej (coby nejstarší provozní trolejbus na Ukrajině) v linkovém nasazení, poté byl využíván už jen jako školní a pro soukromé jízdy a exkurze. Především zahraniční (šoto)turisté s oblibou využívali možnosti pronajmout si vůz pro nejrůznější fotojízdy, místním občanům se pak vůz „zjevoval“ při tradičních Dnech města. V srpnu 2022, po posledních takových oslavách, bylo rozhodnuto, že se chátrající vůz podrobí kompletní opravě. Ta by nebyla možná bez obrovského nadšení zaměstnanců místního DP (Rivneelektroavtotrans), kteří na vozidle dobrovolně pracovali. Velkou pomoc především formou konzultací poté poskytla celá řada odborníků na restaurování vozidel a historii trolejbusů Škoda z České republiky.

Takto vypadal trolejbus Škoda 9 Tr ev. č. 1 v roce 2005, rok poté, co si město připomnělo 30. výročí trolejbusové dopravy, na což upozorňuje nápis na bočnici. (foto: Rivneelektroavtotrans)

Trolejbus po roce intenzivní práce získal podobu, která takřka přesně koresponduje s původním vzhledem vozu po dodání v roce 1974. Některým kompromisům se však nebylo možné při rekonstrukci vyhnout, a to především kvůli omezeným finančním prostředkům. Ačkoli tedy trvala rekonstrukce „devítky“ takřka trojnásobnou dobu v porovnání s klasickou délkou velkých prohlídek (ta činí v Rivne 4–5 měsíců), přece jen nebylo možné dosáhnout tak vysokého stupně preciznosti a péče, která by byla srovnatelná s obdobnými aktivitami realizovanými například v ČR. Velká pozornost byla v rámci opravy věnována především skříní vozidla a vyhledávání originálních náhradních dílů. Celková cena rekonstrukce činila cca 600 000 hřiven, tedy okolo 400 000 Kč.

Trolejbus Škoda 9 Tr ev. č. 1 během náročné rekonstrukce probíhající v letech 2022 a 2023. (foto: Anton Brynych; Rivneelektroavtotrans)

Práce byly dokončeny ve druhé polovině srpna 2023 a do provozu vyrazil vůz poprvé dne 27. 8. 2023. Nyní je vůz k dispozici především pro soukromé objednávky, do budoucna v Rivne pomýšlejí na vytoření pravidelné historické linky. *„Doufáme, že i přes válku a hospodářskou krizi na Ukrajině naše „jednička“ potěší každého občana i návštěvníka města a stane se turistickým magnetem města,“* uvedl specialista na styk s veřejností dopravního podniku *Rivneelektroavtotrans* Anton Brynych.

Trolejbus Škoda 9 Tr ev. č. 1 v Rivne během opravy již po nalakování. (foto: Anton Brynych; Rivneelektroavtotrans)

Url: [Historický trolejbus Škoda 9 Tr v Rivne]